

Några körkortsfrågor

Sammanfattning

Utskottet behandlar i detta betänkande regeringens proposition 2012/13:23 Några körkortsfrågor.

Regeringen föreslår bl.a. kompletterande regler om när körkort med högre behörigheter ska förnyas för att se till att körkortsinnehavarens medicinska lämplighet att köra fordon som kräver dessa behörigheter blir föremål för regelbunden kontroll. Vidare föreslås ändringar av definitionerna av lätt och tung motorcykel samt lätt släpfordon i lagen om vägtrafikdefinitioner så att definitionerna även fortsättningsvis kan användas i körkortslagen. Regeringen föreslår även att det införs en möjlighet för den vars körkortsinnehav är förenat med villkor om alkohol att efter särskilt medgivande köra vissa fordon utan att dessa är utrustade med alkohol.

Utskottet bedömer att de föreslagna kompletteringarna och ändringarna för att bl.a. genomföra det s.k. tredje körkortsdirektivet är väl avvägda och föreslår att riksdagen antar regeringens lagförslag.

Samtliga förslag föreslås träda i kraft den 19 januari 2013.

Utskottet föreslår att ärendet avgörs efter endast en bordläggning.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Ärendet och dess beredning	4
Propositionens huvudsakliga innehåll	4
Utskottets överväganden	6
Några körkortsfrågor	6
Propositionen	6
Utskottets ställningstagande	16
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	18
Propositionen	18
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	19

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Några körkortsfrågor

Riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om ändring i körkortslagen (1998:488),
2. lag om ändring i lagen (2001:559) om vägtrafikdefinitioner,
3. lag om ändring i lagen (2011:1580) om ändring i körkortslagen (1998:488).

Därmed bifaller riksdagen proposition 2012/13:23 punkterna 1–3.

Utskottet föreslår att ärendet avgörs efter endast en bordläggning.

Stockholm den 22 november 2012

På trafikutskottets vägnar

Anders Ygeman

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Anders Ygeman (S), Eliza Roszkowska Öberg (M), Monica Green (S), Jessica Rosencrantz (M), Lars Mejern Larsson (S), Sten Bergheden (M), Suzanne Svensson (S), Lars Tysklind (FP), Leif Pettersson (S), Anders Åkesson (C), Lars Johansson (S), Edward Riedl (M), Stina Bergström (MP), Annelie Enochson (KD), Tony Wiklander (SD), Siv Holma (V) och Lotta Finstorp (M).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I proposition 2012/13:23 Några körkortsfrågor föreslår regeringen att riksdagen godkänner regeringens förslag till ändringar i körkortslagen (1998:488), lagen (2001:559) om vägtrafikdefinitioner och lagen (2011:1580) om ändring i körkortslagen. Förslagen är huvudsakligen föranledda av att det redan innan lagen (2011:1580) om ändring i körkortslagen träder i kraft har framkommit skäl att göra vissa kompletteringar av och ändringar i de uppräknade författningarna. Regeringens förslag till riksdagsbeslut och lagförslag återges i bilaga 1 respektive bilaga 2.

Den 19 januari 2013 träder lagen (2011:1580) om ändring i körkortslagen (1998:488) i kraft. Inom Näringsdepartementet utarbetades under våren 2012 promemorian Några körkortsfrågor med förslag till justeringar och kompletteringar av lagen om ändring i körkortslagen. Vidare har Transportstyrelsen sänt in en framställan till Näringsdepartementet om ändringar i bl.a. körkortslagen. Promemorian och Transportstyrelsens framställan har remissbehandlats. Regeringens lagförslag har granskats av Lagrådet. Regeringen har i allt väsentligt följt de ändringar som föreslagits av Lagrådet.

Det har inte väckts några följdmotioner med anledning av propositionen. Utskottet kommer att under våren 2013 behandla motioner från allmänna motionstiden om körkortsfrågor.

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslår regeringen vissa kompletteringar och ändringar i körkortslagen (1998:488), lagen (2001:559) om vägtrafikdefinitioner och lagen (2011:1580) om ändring i körkortslagen.

Förslagen i propositionen innehåller bl.a. regler om när körkort med högre behörigheter ska förnyas för att se till att körkortshavarens medicinska lämplighet att köra fordon som kräver dessa behörigheter blir föremål för regelbunden kontroll. Vidare föreslås ändringar av definitionerna av lätt och tung motorcykel samt lätt släpfordon i lagen om vägtrafikdefinitioner så att definitionerna även fortsättningsvis kan användas i körkortslagen. Enligt förslaget görs även förtydliganden och ändringar i övergångsbestämmelserna till lagen om ändring i körkortslagen. Det gäller bl.a. giltigheten av äldre föreskrifter och om när förnyelse vart femte år av körkort med högre behörigheter ska börja tillämpas för körkort som har utfärdats före den 19 januari 2013 eller före samma datum har lämnats i utbyte mot eller ersatt ett utländskt EES-körkort. Regeringen föreslår

också en möjlighet för den vars körkortsinnehav är förenat med villkor om alkalås att efter särskilt medgivande köra vissa fordon utan att dessa är utrustade med alkalås.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 19 januari 2013.

Utskottets överväganden

Några körkortsfrågor

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens lagförslag. Utskottet bedömer att de föreslagna kompletteringarna och ändringarna i körkortslagstiftningen är väl avvägda för att bl.a. det s.k. tredje körkortspaketet ska genomföras i svensk rätt.

Propositionen

Bakgrund

Genomförande av det tredje körkortsdirektivet

Den 14 december 2011 fattade riksdagen beslut om att anta regeringens förslag till lagändringar för att genomföra det s.k. tredje körkortsdirektivet i svensk rätt. Lagändringarna träder i kraft under januari och februari 2013.

Lagförslagen innebär i huvudsak följande. Det införs en delvis ny indelning av körkortspliktiga fordon i behörigheter och vissa nya ålderskrav för körkort. Vidare förstärks principen om s.k. stegvist tillträde. Det innebär att en körkortsinnehavare med stigande ålder eller ökad erfarenhet av ett fordon av lättare slag får tillträde till de mer krävande fordonen inom ett fordonsslag. Körkortsbehörigheterna C1, C1E, D1 och D1E införs. En ny motorcykelbehörighet A2 tillkommer, liksom en möjlighet att få framföra tyngre släp än tidigare med B-körkort. Vidare införs nya harmoniserade bestämmelser om giltighetstid och förnyelse i fråga om körkort. Det införs även kompletterande bestämmelser om tillsyn och kontroll inom det permanenta system med alkolås som infördes den 1 januari 2012.

Behov av kompletteringar och justeringar

De bestämmelser i bl.a. körkortslagen som har i syfte att genomföra det tredje körkortsdirektivet har i huvuddelen ännu inte trätt i kraft. Det har dock uppmärksamats att lagändringarna behöver justeras och kompletteras på några punkter. Vidare har Lagrådet uttalat att regeringen borde överväga en ändring av begreppet lätt motorcykel. Transportstyrelsen har dessutom föreslagit en rad ändringar och kompletteringar av det nya regelverket för alkolås efter rattfylleri.

Gällande och kommande reglering

Prövning av den medicinska lämpligheten för körkortsinnehavare med högre behörigheter

Det andra körkortsdirektivet innehåller bestämmelser om krav som ska ställas på körkortsinnehavare för att ett körkort ska få utfärdas. Vidare finns gemensamma bestämmelser om bl.a. vilka körkortsbehörigheter som får finnas och om giltigheten av andra EES-körkort i medlemsstaterna. Genom tredje körkortsdirektivet åläggs medlemsstaterna även att införa harmoniserade bestämmelser om körkortets administrativa giltighetstid och om vilka krav som för närvarande ska ställas för att ett körkort ska få förnyas vid utgången av denna giltighetstid. I direktivet ställs krav på att körkortsinnehavaren har viss anknytning till den stat som förnyar körkortet. För körkort med högre behörigheter (C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D eller DE) ställs även krav på att körkortsinnehavaren fortfarande uppfyller minimikraven i fråga om fysisk och psykisk lämplighet att föra fordon med sådana behörigheter.

Riksdagen har beslutat om att dessa bestämmelser kommer att införas i körkortslagen genom att den prövning av körkortsinnehavarens medicinska lämplighet som ska äga rum vart tionde år fr.o.m. 45 års ålder för att denna person ska få behålla högre behörigheter knyts till förnyelsen av körkortet. Ett körkort med högre behörigheter ska förnyas vart femte år från det att det utfärdats. Detta gäller även om körkortet av någon anledning kommit att förnyas under tiden mellan två femårsperioder.

De nya bestämmelserna om förnyelse av körkort och förlängning av högre behörigheter ska tillämpas även i fråga om körkort som utfärdats före den 19 januari 2013 då bestämmelserna träder i kraft.

I körkortslagen föreskrivs även nya regler som syftar till att säkerställa att den medicinska prövning som körkortsinnehavare av högre behörigheter regelbundet måste underkasta sig inte hoppas över på grund av administrativa åtgärder under giltighetstiden, att det vid utbyte mot (och ersättande med) svenskt körkort av körkort med högre behörigheter som utfärdats i en annan EES-stat införs krav i körkortslagen på att körkortsinnehavaren uppfyller de medicinska krav som gäller för sådana behörigheter, om utbytet görs vid utgången av den giltighetstid som anges på körkortet.

Det permanenta systemet med villkor om alkohol

I körkortslagen finns bestämmelser om alkohol efter rattfylleri. Det innebär att körkortsinnehavaren ska kunna ansöka om att få förena körkortsinnehavet med villkor om alkohol i stället för att körkortet återkallas slutligt eller interimistiskt på grund av rattfylleri. Ett sådant beslut kan endast meddelas om sökanden med hänsyn till sina personliga och medicinska förhållanden bedöms som lämplig för körkortsinnehav med villkor om alkohol. Tiden med alkoholset, villkorstiden, är differentierad.

Ändringar i lagen (2001:559) om vägtrafikdefinitioner

Motorcyklar

I propositionen föreslås att definitionen av lätt motorcykel ändras. Lätt motorcykel föreslås avse

- dels en motorcykel på två eller fyra hjul som drivs av en förbränningsmotor med en slagvolym om högst 125 kubikcentimeter, en nettoeffekt av högst 11 kilowatt och ett förhållande mellan nettoeffekt och tjänstevikt som inte överstiger 0,1 kilowatt per kilogram,
- dels en motorcykel på två eller fyra hjul med annan motor än förbränningsmotor som har en nettoeffekt av högst 11 kilowatt och ett förhållande mellan nettoeffekt och tjänstevikt som inte överstiger 0,1 kilowatt per kilogram,
- dels en motorcykel på tre hjul med en nettoeffekt av högst 15 kilowatt.

Ändringen av definitionen har sin grund i avgränsningen mellan de körkortskategorier som anges i det tredje körkortsdirektivet och syftar till att samordna definitionerna av lätt och tung motorcykel i lagen om vägtrafikdefinitioner med gränsdragningen mellan motorcykelbehörigheterna i körkortslagen. Gränsen mellan lätt och tung motorcykel kommer således enligt förslaget att sammanfalla med gränsen mellan behörighet A1 och A2.

Av propositionen framgår att den nya avgränsningen av behörighet A1 är mer invecklad än den tidigare och att regeringen därför avstod från att i sitt lagförslag (prop. 2011/12:25) samordna definitionerna av lätt och tung motorcykel i lagen om vägtrafikdefinitioner med gränsdragningen mellan motorcykelbehörigheterna i körkortslagen. Lagrådet anförde dock att det fanns skäl att överväga om det går att anpassa definitionen av lätt motorcykel i lagen om vägtrafikdefinitioner så att det fortsättningsvis är möjligt att i körkortslagen hänvisa dit. Regeringen skriver i propositionen att den nu har analyserat relevanta bestämmelser och funnit att en anpassning av definitionen av lätt motorcykel endast skulle påverka 4 kap. 15 § trafikförordningen och 7 kap. 1 § militärtrafikförordningen.

I lagen om vägtrafikdefinitioner delas begreppet motorcykel in i lätta och tunga motorcyklar. Enligt gällande lydelse i körkortslagen ger körkort med beteckningen A1 behörighet att köra lätt motorcykel. Från och med den 19 januari 2013 kommer ett körkort med beteckningen A1 att ge behörighet att köra effektstarkare trehjuliga motorcyklar än tidigare och det införs en ny begränsning i fråga om prestanda hos de tvåhjuliga motorcyklar som behörigheten omfattar. Ändringen innebär att avgränsningen av behörighet A1 blir mer differentierad än tidigare.

Av propositionen framgår vidare att som en följd av att definitionen av lätt motorcykel ändras så föreslås även en ändring av definitionen av tung motorcykel. Med tung motorcykel föreslås avse dels en motorcykel på två eller fyra hjul vars motor har en slagvolym som överstiger 125 kubikcentimeter, en nettoeffekt som överstiger 11 kilowatt eller ett förhållande

mellan nettoeffekt och tjänstevikt som överstiger 0,1 kilowatt per kilogram, dels en motorcykel på tre hjul med en nettoeffekt som överstiger 15 kilowatt.

Lätt släpfordon

Lätt släpfordon definieras i 2 § lagen om vägtrafikdefinitioner som dels ett släpfordon med en totalvikt av högst 750 kilogram, dels ett släpfordon med en totalvikt över 750 kilogram under förutsättning att denna inte överstiger dragfordonets tjänstevikt och att dragfordonets och släpfordonets sammanlagda totalvikt inte överstiger 3,5 ton. Enligt gällande lydelse i körkortslagen ger körkort med beteckningen B, C och D behörighet att koppla ett lätt släpfordon till sådana bilar som omfattas av respektive behörighet. Från och med den 19 januari 2013 ger körkort med beteckningen B i stället behörighet att koppla ett släpfordon vars totalvikt antingen inte överstiger 750 kilogram eller tillsammans med bilens totalvikt inte överstiger 3,5 ton till bilar som omfattas av behörigheten. Ändringen innebär att den nuvarande begränsningen att släpfordonets totalvikt inte får överstiga dragfordonets tjänstevikt om släpfordonets totalvikt överstiger 750 kilogram slopas. Ändringen har ingen betydelse för behörigheterna C och D (nya C1 och D1) eftersom lätt släpfordon i dessa fall bara kan avse släpfordon vars totalvikt inte överstiger 750 kilogram.

Enligt propositionen ska ändringen inarbetas direkt i definitionen av lätt släpfordon i lagen om vägtrafikdefinitioner i stället för i körkortslagen och begreppet lätt släpfordon bibehålls i körkortslagen även vad gäller behörighet B.

Vidare har enligt övergångsbestämmelserna till lagen om ändring i körkortslagen äldre B-körkort rätt att framföra lätta släpfordon. Med den gällande definitionen av lätt släpfordon skulle innehavaren av sådana körkort även fortsättningsvis vara förhindrade att framföra släpfordon vars totalvikt samtidigt överstiger både dragfordonets tjänstevikt och 750 kilogram. Om definitionen av lätt släpfordon ändras på det sätt som föreslås kommer även förare med äldre B-körkort att kunna framföra släpfordon med en totalvikt över 750 kilogram även om totalvikten överstiger dragfordonets tjänstevikt.

Ändringar i körkortslagen

Utfärdande enligt huvudregeln

För att körkort ska få utfärdas efter återkallelse gäller som huvudregel samma krav som för utfärdande första gången. Det innebär att sökanden ska ha körkortstillstånd, vara permanent bosatt i Sverige eller sedan minst sex månader studera här, uppfylla det ålderskrav som gäller för varje behörighet samt ha avlagt godkänt förarprov. Från huvudregeln föreskrivs en rad undantag i körkortslagen.

Ålderskraven för utfärdande av körkort anges enligt nu gällande lagstiftning i 3 kap. 1 § körkortslagen. Från och med den 19 januari 2013 föreskrivs i en ny 1 a § lägre ålderskrav för att inneha vissa högre behörigheter om sökanden har förvärvat grundläggande kompetens att utföra gods- eller persontransporter enligt lagen (2007:1157) om yrkesförarkompetens. Någon hänvisning till dessa lägre ålderskrav finns dock inte i de regler som träder i kraft i januari 2013. Enligt propositionen är avsikten inte är att ålderskravet för att återfå behörigheterna ska vara hårdare än för att förvärva dem första gången. Därför föreslås att hänvisningen i körkortslagen kompletteras med att hänvisa även till den nya 3 kap. 1 a §.

Utfärdande och förnyelse efter återkallelse av körkort med högre behörigheter

I körkortslagen finns krav på bl.a. medicinsk lämplighet för att utfärda körkort. Av propositionen framgår att dessa krav inte upprätthålls fullt ut i alla situationer då en sökande återfår sin behörighet efter att körkortet har varit ogiltigt. I vissa fall där körkortet har blivit ogiltigt får ett nytt körkort utfärdas utan att förarprov avlagts och vid utfärdande av körkort efter återkallelse gäller vissa lättnader i kraven för utfärdande beroende på av vilken anledning körkortet återkallats och hur lång ogiltighetstid som bestämts för körkortet. I 5 kap. 14 § andra stycket körkortslagen föreskrivs bl.a. att om körkortet återkallats på grund av exempelvis obehörigt avvikande från en trafikolycksplats, upprepade trafikbrott eller brott mot en väsentlig trafiksäkerhetsregel får körkort utfärdas efter ansökan utan någon ytterligare prövning, förutsatt att körkortets ogiltighetstid har bestämts till högst ett år ("automatiskt" utfärdande efter återkallelse).

I propositionen konstateras att "automatiskt" utfärdande efter återkallelse medför ett potentiellt problem i förhållande till de nya regler om körkortsförnyelse och förlängning av högre behörigheter som införs den 19 januari 2013. Dessa regler innebär att prövningen av att de medicinska kraven för att fortsätta att inneha sådana behörigheter är uppfyllda knyts till den nya femårsförnyelsen av körkortet.

Enligt de bestämmelser som gäller nu och fram till den 19 januari 2013 ska frågan om en förlängning av de högre behörigheterna prövas regelbundet vart tionde år räknat från det att körkortsinnehavaren fyller 45 år, oavsett om körkortet dessemellan förnyas eller utfärdas på nytt efter återkallelsen eller ogiltighet av annan anledning. Det faktum att körkort i vissa fall utfärdas efter återkallelse utan krav på körkortstillstånd påverkar dock inte regelbundenheten i prövningen av de medicinska kraven.

Med den nya ordningen för förnyelse av körkort och förlängning av högre behörigheter kan däremot, menar regeringen, ett "automatiskt" utfärdande av körkort med högre behörigheter efter återkallelse komma att leda till att den regelbundna prövningen av körkortsinnehavarens medicinska

lämplighet skjuts på framtiden. Anledningen till detta är att körkort inte behöver förnyas, och uppfyllelse av de medicinska kraven inte prövas, förrän fem år efter utfärdandet.

Regeringen föreslår en lösning som innebär följande. När ett körkort med behörigheterna C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D eller DE efter återkallelse utfärdas enligt 5 kap. 14 § andra stycket första meningen körkortslagen ska det förnyas efter den första femårsperioden vid utgången av den giltighetstid som angavs på återkallandet, om utfärdandet gjordes före utgången av denna giltighetstid. Efter den första förnyelsen bör körkortet fortsättningsvis förnyas vart femte år räknat från förnyelsetillfället i stället för från utfärdandetidpunkten. Vid sådana förnyelser ska bestämmelserna om förlängd giltighet av högre behörigheter och om förutsättningarna för femårsförnyelse av körkort med sådana behörigheter tillämpas.

Det framgår även av propositionen att förslaget ovan beskrivna förslag endast kan tillämpas om körkortet efter återkallelse utfärdas inom den giltighetstid som skulle ha gällt för det återkallade körkortet. Det kan dock hända att körkortet efter återkallelsen utfärdas först vid utgången av eller efter denna tid. Enligt regeringen bör det, eftersom det vid denna tidpunkt har förflutit åtminstone fem år sedan den senaste prövningen av att de medicinska kraven för högre behörigheter är uppfyllda, för utfärdande av körkortet med sådana behörigheter ställas samma krav som skulle ha gällt om det återkallade körkortet i stället hade förnyats vid giltigtidens utgång. Enligt propositionen bör det därför krävas att den som ansöker om nytt körkort visar att de medicinska kraven för aktuella behörigheterna är uppfyllda för att det körkort som utfärdas ska få ge sådana behörigheter.

Enligt propositionen bör även den vars innehav av högre behörigheter ska prövas när körkortet utfärdas efter återkallelse enligt ovanstående förslag få överklaga ett negativt beslut.

Förnyelse av körkort som lämnats i utbyte mot eller ersatt ett utländskt EES-körkort med högre behörigheter

När ett körkort med högre behörigheter efter återkallelse utfärdas enligt 5 kap. 14 § andra stycket första meningen körkortslagen ska det förnyas efter den giltighetstid som angavs på det återkallande körkortet, om utfärdandet gjordes före utgången av denna giltighetstid. Därefter ska körkortet förnyas vart femte år. Vid utbyte eller ersättande av ett utländskt EES-körkort med högre behörigheter före utgången av den giltighetstid som angavs på körkortet ska körkortet förnyas första gången vid den tidpunkt då denna giltighetstid skulle ha löpt ut. Även för detta fall bör det föreskrivas att körkortet därefter ska förnyas vart femte år från det första förnyelsetillfället. Enligt förslaget bör det också klart anges att bestämmelserna om förlängd giltighet av högre behörigheter och om förutsättningarna för femårsförnyelse av körkort med sådana behörigheter är tillämpliga i samtliga dessa fall av förnyelse.

Innehav av körkort med villkor om alkoholås

Om ett körkort återkallas på grund av rattfylleri kan körkortsinnehavaren i stället ansöka om att få körkortsinnehavet förenat med villkor om alkoholås under en villkorstid. När ett beslut om villkor om alkoholås fattas ska körkortet som regel förnyas eftersom en uppgift i körkortet har ändrats och i vissa särskilda fall ska i stället ett nytt körkort utfärdas. Ett utländskt EES-körkort ska tvångsvis bytas ut mot ett svenskt körkort när villkor om alkoholås beslutas.

Enligt den ordning som införs den 19 januari 2013 ska ett körkort med högre behörigheter förnyas vart femte år från utfärdandet oavsett eventuella förnyelser under tiden. Regeln om femårsförnyelse blir tillämplig även när ett körkort under giltighetstiden förnyats på grund av att innehavet förenats med villkor om alkoholås. För ett sådant tidsbegränsat körkortsinnehav gäller emellertid som beskrivits tidigare särskilda lättnader i de medicinska kraven i fråga om alkoholmissbruk eller alkoholberoende. Regeringen pekar på att om villkorstiden sammanfaller med en förnysetidpunkt kommer oförenliga medicinska krav att ställas på körkortsinnehavaren. Regeringen föreslår därför att en körkortsinnehavare eller en körkortssökande inte i övrigt ska behöva uppfylla andra medicinska krav än dem som gäller för innehav av körkort med villkor om alkoholås under en tid då körkortsinnehavet är förenat eller ska förenas med ett sådant villkor. Regeringen framhåller att körkortet upphör att gälla efter villkorstiden om ett eller två år. Därefter får ett nytt körkort endast utfärdas om sökanden har körkorts-tillstånd, dvs. att de allmänna kraven på personlig och medicinsk lämplighet är uppfyllda.

Redaktionella ändringar av körkortsbehörigheter

I 2 kap. 5 § körkortslagen, i dess lydelse fr.o.m. den 19 januari 2013, föreskrivs bl.a. de begränsningar i fråga om motorcykelns prestanda som gäller för att köra två- och trehjuliga motorcyklar med behörighet A1 respektive A2 (för fyrehjulig motorcykel krävs behörighet B). I propositionen föreslår regeringen att bestämmelserna i körkortslagen om innebörden av körkortsbehörighet A1, A2, A och B och om ålderskraven för att få övningsköra anpassas till de nya definitionerna av lätt och tung motorcykel samt lätt släpfordon i lagen om vägtrafikdefinitioner. Vidare föreslår regeringen att körkortsbehörighet C ska, när det gäller personbilar, anges omfatta personbilar med en totalvikt över 3,5 ton. Körkortsbehörighet C1 ska, när det gäller lastbilar, anges omfatta tunga lastbilar med en totalvikt av högst 7,5 ton. Regeringen understryker att de föreslagna anpassningarna inte innebär några materiella förändringar av bestämmelserna.

Ändrade övergångsbestämmelser till lagen (2011:1580) om ändring i körkortslagen (1998:488)

Regeringen föreslår att för en körkortsbehörighet som har förvärvats före den 19 januari 2013 gäller 2 kap. 5 och 6 §§ i sina äldre lydelse samt den upphävda 2 kap. 7 §. Övergångsbestämmelsen syftar till att äldre behörigheter inte ska kunna dras in eller på något sätt inskränkas genom direktivets bestämmelse och innebär att nya krav för förvärv av behörigheter och nya gränsdragningar mellan fordonskategorierna inte får påverka giltigheten av en redan förvärvad behörighet. Lagrådet uppmärksammade den föreslagna lydelsen och fann att bestämmelsen kan tolkas som att äldre föreskrifter ska tillämpas i större utsträckning än vad som varit avsikten.

Femårsförnyelse av äldre körkort

I propositionen föreslår regeringen att ett körkort med behörighet C, CE, D eller DE som har utfärdats före den 19 januari 2013 ska förnyas för fem år första gången vid det ordinarie förnyelsetillfälle som enligt äldre föreskrifter skulle ha infallit närmast efter den 18 januari 2013, men senast den 19 januari 2023. Enligt förslaget ska körkortet förnyas när körkortsinnehavaren fyller 45 år om detta inträffar innan körkortet ska förnyas enligt första meningen. Om behörigheten C, CE, D eller DE har förlängts före den 19 januari 2013 ska körkortet i stället för vad som anges i första meningen förnyas när giltighetstiden för behörigheten löper ut. Vidare föreslår regeringen att vad som nyss har sagts om körkort som har utfärdats före den 19 januari 2013 på motsvarande sätt ska gälla körkort som före detta datum har lämnats i utbyte mot eller ersatt ett körkort som utfärdats i en annan stat inom EES.

Behörighet A1 som förvärvats före den 19 januari 2013

Regeringen föreslår en ny punkt i övergångsbestämmelserna till lagen om ändring i körkortslagen som innebär följande. För körkortsbehörighet A1 som förvärvats före den 19 januari 2013 ska det, i fråga om två- och fyrehjuliga motorcyklar, inte tillämpas någon begränsning till en sådan motorcykel vars motor har ett förhållande mellan nettoeffekt och tjänstevikt som överstiger 0,1 kilowatt per kilogram. För att inte behörigheten A1 ska inskränkas för dem som förvärvat sin behörighet före den 19 januari 2013 är det enligt regeringens bedömning nödvändigt att föra in den föreslagna punkten i övergångsbestämmelserna.

Körkort med gemenskapskoder

Före den 19 januari 2013 finns inte körkort med behörigheten C1, D1, C1E eller D1E i Sverige. Vid utbyte eller ersättande av utländska EES-körkort förses fram till detta datum innehavare av sådana EES-körkort med ett svenskt körkort med behörigheten C, D, CE eller DE och gemenskaps-

koden 4, 75, 76 respektive 77. Gemenskapskoden begränsar behörigheten till sådana fordon som omfattas av behörigheten C1, D1, C1E respektive D1E. I propositionen påpekas att det efter den 19 januari 2013 saknas anledning såväl att utfärda körkort med gemenskapskod 74–77 som att behålla sådana i systemet. Dessa körkort bör i stället fasas ut genom att bytas ut mot körkort med behörighet C1, D1, C1E respektive D1E. Utbytet bör göras genom att Transportstyrelsen vid förnyelse av körkortet tillhandahåller ett körkort med motsvarande behörighet C1, D1, C1E eller D1E. Detsamma bör enligt regeringens bedömning gälla om ett utländskt EES-körkort med gemenskapskod byts ut mot eller ersätts med ett svenskt körkort. Efter återkallelse av ett körkort med en sådan gemenskapskod ska i stället det nya körkortet som utfärdas ge behörighet C1, D1, C1E respektive D1E.

Övriga frågor

Ersättande av utländskt körkort

Genom en lagändring som träder i kraft den 19 januari 2013 har det förts in ett förtydligande i 6 kap. 7 § första stycket körkortslagen om att den som har ett körkort utfärdat i en stat inom EES eller i Schweiz eller Japan inte bara har rätt att byta ut sitt körkort utan att även få det ersatt med ett svenskt i händelse av förlust av det utländska körkortet. Rätten gäller i båda fallen under förutsättning att körkortsinnehavaren är permanent bosatt i Sverige. Ett körkort som är utfärdat i Schweiz eller Japan får bytas ut endast om körkortsinnehavaren uppfyller de personliga och medicinska krav som anges i körkortslagen. Regeringen föreslår därför att det förtydligas att kraven i fråga om körkortsinnehavarens personliga och medicinska lämplighet vid utbyte av ett körkort som utfärdats i Schweiz eller Japan mot ett svenskt även gäller när ett sådant körkort ska ersättas. Det bör enligt regeringen även förtydligas att samma bestämmelser om villkor för innehav av körkort som är tillämpliga vid beslut om utbyte av ett utländskt körkort även gäller vid beslut om att ersätta ett sådant körkort.

Körning utan alkohol inom garage-, verkstads- eller bensinstationsområden

I dag gäller att den som har körkort med villkor om alkohol endast får köra körkortspliktiga fordon utrustade med godkänt alkohol. Något undantag för körning inom garage-, verkstads- eller bensinstationsområden finns inte. Transportstyrelsen har påtalat att det kan medföra problem för den som i sin tjänst behöver kunna köra kunders fordon inom t.ex. ett verkstadsområde, eftersom dessa fordon inte har ett godkänt alkohol installerat. Regeringen föreslår därför att den som har B-körkort med villkor om alkohol ska ges möjlighet att inom garage-, verkstads- eller bensinstationsområdet köra moped, personbil, lastbil och buss, med eller utan släpfordon

men utan last eller passagerare, utan godkänt alkoholås. En sådan körning föreslås förutsätta ett särskilt medgivande av Transportstyrelsen. Ett medgivande ska få lämnas för högst tre år.

Provning och godkännande av en viss typ av alkoholås

Av propositionen framgår att innan en viss typ av alkoholås får användas ska den enligt körkortslagen genomgå en teknisk provning som får utfärdas endast av godkända provorgan. Detta är en testning för att verifiera att alkoholåstypen klarar gällande tekniska krav. I propositionen anges att Transportstyrelsen har föreslagit att kravet på teknisk "provning" av alkoholåset ändras till ett krav på teknisk "provning". Detta för att terminologin ska överensstämma med bestämmelserna om teknisk tjänst och om nationellt typgodkännande i fordonsförordningen. Alkoholås som används av förare som innehar körkort med villkor om alkoholås ska enligt gällande rätt inte bara ha genomgått teknisk provning utan även vara godkända av Transportstyrelsen. Enligt propositionen har Transportstyrelsen föreslagit att den föreskrivna tekniska provningen ska vara en förutsättning inte bara för användningen av alkoholåset utan även för dess godkännande, eftersom verifieringen av överensstämmelse med föreskriven standard och andra tekniska krav bör ingå som underlag vid Transportstyrelsens provning. Därigenom kommer resultatet av den tekniska provningen att omfattas av Transportstyrelsens provning av om alkoholåstypen ska godkännas och den sökande kommer att kunna meddelas ett överklagbart beslut även i denna del. Regeringen föreslår således att "teknisk provning" av en viss typ av alkoholås ska benämnas "teknisk provning". Sådan provning ska vara en förutsättning för godkännande av alkoholåstypen.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Ikraftträdande

Regeringen föreslår att lagändringarna ska träda i kraft den 19 januari 2013. Skälen för detta är enligt regeringen att flertalet lagförslag utgör ändringar i beslutade bestämmelser i körkortslagen och bör träda i kraft vid samma tidpunkt som dessa skulle ha trätt i kraft, nämligen den 19 januari 2013. Övriga ändringar har enligt regeringen i huvudsak sådant samband med de redan beslutade ändringarna att de bör träda i kraft samtidigt.

Övergångsbestämmelser

Av propositionen framgår att det förslag som remitterades till Lagrådet inte innehöll förslag till övergångsbestämmelser. Lagrådet uppmärksammade emellertid att det finns behov av övergångsregler i anslutning till de nya bestämmelserna om utfärdande och förnyelse av körkort med högre behörigheter som utfärdas efter att ha varit återkallade med stöd av 5 kap. 3 § 2, 3 eller 4 körkortslagen och med en giltighetstid på högst ett år.

Lagrådet framförde vidare att det finns behov av övergångsreglering till bestämmelserna om förnyelse av körkort som har lämnats i utbyte mot eller ersatt ett utländskt EES-körkort.

Regeringen föreslår därför följande. I fråga om ett körkort med behörigheten C, CE, D eller DE som efter återkallelse utfärdats enligt 5 kap. 14 § andra stycket första meningen körkortslagen den 19 januari 2013 eller senare tillämpas inte 3 kap. 14 b § första stycket, om det återkallade körkortet före den 19 januari 2013 har utfärdats eller lämnats i utbyte mot eller ersatt ett körkort som utfärdats i en annan stat inom EES och det återkallade körkortet inte har förnyats enligt 3 kap. 14 § andra stycket eller 3 kap. 14 b § andra stycket samma lag. I stället gäller för ett körkort som utfärdats under de förutsättningar som anges i första meningen vad som föreskrivs i 5 kap. 14 § andra stycket andra meningen om att körkortet får ge behörigheten C, CE, D eller DE endast om den sökande i samband med ansökan har visat att de medicinska kraven för behörigheten är uppfyllda, oavsett om utfärdandet görs före, vid eller efter utgången av den giltighetstid som angavs på det återkallade körkortet. Detta gäller dock inte om behörigheten C, CE, D eller DE har förlängts före den 19 januari 2013 och giltighetstiden för behörigheten löper ut efter utfärdandet. Körkortet ska i sådana fall förnyas första gången enligt 3 kap. 14 § andra stycket när giltighetstiden för behörigheten löper ut. Ett körkort med behörigheten C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D eller DE som efter den 18 januari 2013 har lämnats i utbyte mot eller ersatt ett körkort som utfärdats i en annan stat inom EES före den 19 januari 2013 ska förnyas enligt 3 kap. 14 b § första gången fem år efter utbytet, om ursprungskörkortet har en längre giltighetstid än fem år.

Utskottets ställningstagande

Riksdagen fattade hösten 2011 beslut om ändringar som genomför det tredje körkortsdirektivet i svensk rätt. Utskottet uppmärksammade under beredningen av proposition 2011/12:25 Genomförande av det tredje körkortsdirektivet att den föreslagna lydelsen av körkortslagen vad gäller beteckningar inte överensstämde med lagen om vägtrafikdefinitioner och förutsatte att regeringen skulle återkomma till riksdagen i frågan. Utskottet noterar med tillfredsställelse att regeringen nu har föreslagit en ändring av bl.a. definitionen av lätt motorcykel. Utskottet konstaterar att en stor del av de författningsförslag som regeringen lägger fram i propositionen Några körkortsfrågor är föranledda av att det redan innan regelverket som genomför det tredje körkortsdirektivet har trätt i kraft har uppkommit behov av att komplettera och justera i de berörda författningarna. Utskottet gör inte någon annan bedömning än regeringen av att de föreslagna författningsändringarna bör genomföras.

Utskottet bedömer att de föreslagna kompletteringarna och ändringarna för att bl.a. genomföra det s.k. tredje körkortsdirektivet är väl avvägda och föreslår att riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i körkortslagen (1998:488), lag om ändring i lagen (2001:559) om vägtrafikdefinitioner och lag om ändring i lagen (2011:1580) om ändring i körkortslagen (1998:488).

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2012/13:23 Några körkortsfrågor:

1. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i körkortslagen (1998:488).
2. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2001:559) om vägtrafikdefinitioner.
3. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2011:1580) om ändring i körkortslagen (1998:488).

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

1 Förslag till lag om ändring i körkortslagen
(1998:488)

Härigenom föreskrivs i fråga om körkortslagen (1998:488)

dels att rubriken närmast efter 3 kap. 7 a § ska utgå,

dels att 2 kap. 11 §, 5 kap. 14 och 26 §§ och 6 kap. 8 § ska ha följande lydelse,

dels att det i lagen ska införas två nya paragrafer, 3 kap. 14 b och 14 c §§, av följande lydelse samt närmast före 5 kap. 25 a § en ny rubrik som ska lyda ”Kontroll av alkohol”.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

11 §¹

Inom garage-, verkstads- eller bensinstationsområde får den som har ett körkort med behörigheten B köra personbil oavsett totalvikt samt lastbil och buss, med eller utan släpfordon men utan last eller passagerare.

Om ett särskilt medgivande lämnats får den som har fått ett körkort med behörigheten B återkallat, med de begränsningar som anges i första stycket, köra fordon som anges där samt mopeder. Ett medgivande får lämnas för högst tre år.

Den som har fått ett körkort med behörigheten B återkallat får efter särskilt medgivande köra fordon som anges i första stycket samt moped. Vid sådant medgivande gäller de begränsningar som anges i första stycket. Ett medgivande får lämnas för högst tre år.

Den vars innehav av körkort med behörigheten B är förenat med villkor om alkohol får efter särskilt medgivande köra fordon som anges i första stycket samt moped även om fordonet inte är utrustat med godkänt alkohol. Vid sådant medgivande gäller de begränsningar som anges i första stycket. Ett medgivande får lämnas för högst tre år.

¹ Senaste lydelse 2009:189.

3 kap.*14 b §*

Trots 14 § andra stycket ska ett körkort med behörigheten C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D eller DE som efter återkallelse har utfärdats enligt 5 kap. 14 § andra stycket första meningen förnyas första gången vid utgången av den giltighetstid som angavs på det återkallade körkortet, om utfärdandet gjordes före utgången av denna giltighetstid. Körkortet ska därefter förnyas vart femte år.

Trots 14 § andra stycket ska ett körkort med behörigheten C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D eller DE som har lämnats i utbyte mot eller ersatt ett körkort som har utfärdats i en stat inom EES förnyas första gången vid utgången av den giltighetstid som angavs på ursprungskörkortet, om utbytet eller ersättandet gjordes före utgången av denna giltighetstid. Körkortet ska därefter förnyas vart femte år.

Vid förnyelse enligt denna paragraf tillämpas 12 § och 14 a § första stycket.

14 c §

Förnyelse enligt 14 § andra stycket eller 14 b § andra stycket ska inte ske om innehavet av körkortet är förenat med villkor om alkoholås.

5 kap.*14 §²*

Efter återkallelse får nytt körkort utfärdas endast om sökanden har körkortstillstånd, har avlagt godkänt förarprov och även i övrigt uppfyller kraven i 3 kap. 1 § om inte annat sägs i andra stycket, 15 eller 15 a §.

Efter återkallelse får nytt körkort utfärdas endast om sökanden har körkortstillstånd, har avlagt godkänt förarprov och även i övrigt uppfyller kraven i 3 kap. 1 § eller, i fråga om ålderskravet, 3 kap. 1 a § om inte annat sägs i andra stycket, tredje stycket, 15 eller

² Senaste lydelse 2010:1914.

Har tiden för körkortets ogiltighet efter återkallelse med stöd av 3 § 2–4 bestämts till högst ett år får nytt körkort utan ytterligare prövning utfärdas efter ansökan. *Har tiden för körkortets ogiltighet efter återkallelse med stöd av 3 § 1, 5–6 bestämts till högst ett år, eller om körkortet återkallats med stöd av 3 § 7–8, får nytt körkort utfärdas efter ansökan om sökanden har körkortstillstånd.*

15 a §.

Har tiden för körkortets ogiltighet efter återkallelse med stöd av 3 § 2, 3 eller 4 bestämts till högst ett år får nytt körkort utan ytterligare prövning utfärdas efter ansökan. *Om körkortet omfattade någon av behörigheterna C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D eller DE och utfärdandet görs vid eller efter utgången av den giltighetstid som angavs på det återkallade körkortet, får det nya körkortet ges sådan behörighet endast om den sökande i samband med ansökan har visat att de medicinska kraven för att ha behörigheten är uppfyllda.*

Om tiden för körkortets ogiltighet efter återkallelse med stöd av 3 § 1, 5 eller 6 har bestämts till högst ett år, eller om körkortet har återkallats med stöd av 3 § 7 eller 8, får nytt körkort utfärdas efter ansökan om sökanden har körkortstillstånd.

26 §³

Innan en viss typ av alkohol får användas ska den genomgå teknisk prövning. Den tekniska prövningen får utföras endast av godkända provorgan. Provorgan ska godkännas genom ackreditering enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 765/2008 av den 9 juli 2008 om krav för ackreditering och marknadskontroll i samband med saluföring av produkter och upphävande av förordning (EEG) nr 339/93 och lagen (2011:791) om ackreditering och teknisk kontroll eller motsvarande förfarande.

Innan en viss typ av alkohol får godkännas ska den genomgå teknisk provning. Den tekniska provningen får utföras endast av godkända provorgan. Provorgan ska godkännas genom ackreditering enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 765/2008 av den 9 juli 2008 om krav för ackreditering och marknadskontroll i samband med saluföring av produkter och upphävande av förordning (EEG) nr 339/93 och enligt lagen (2011:791) om ackreditering och teknisk kontroll eller motsvarande förfarande.

³ Senaste lydelse 2011:804.

6 kap.**8 §**

Vid beslut om utbyte av ett utländskt körkort *gäller bestämmelserna i 3 kap. 10 §.*

Vid beslut om utbyte *eller ersättande* av ett utländskt körkort *tillämpas 3 kap. 10 §.*

1. Denna lag träder i kraft den 19 januari 2013.

2. I fråga om ett körkort med behörigheten C, CE, D eller DE som efter återkallelse utfärdades enligt 5 kap. 14 § andra stycket första meningen före den 19 januari 2013 tillämpas inte 3 kap. 14 b §. Detsamma gäller ett körkort med behörigheten C, CE, D eller DE som före den 19 januari 2013 hade lämnats i utbyte mot eller ersatt ett körkort som utfärdats i en annan stat inom EES.

3. I fråga om ett körkort med behörigheten C, CE, D eller DE som efter återkallelse utfärdas enligt 5 kap. 14 § andra stycket första meningen den 19 januari 2013 eller senare tillämpas inte 3 kap. 14 b § första stycket, om det återkallade körkortet före den 19 januari 2013 hade utfärdats eller lämnats i utbyte mot eller ersatt ett körkort som utfärdats i en annan stat inom EES och det återkallade körkortet inte hade förnyats enligt 3 kap. 14 § andra stycket eller 3 kap. 14 b § andra stycket. I stället gäller för ett körkort som utfärdas under de förutsättningar som anges i första meningen vad som föreskrivs i 5 kap. 14 § andra stycket andra meningen om att körkortet får ge behörigheten C, CE, D eller DE endast om den sökande i samband med ansökan har visat att de medicinska kraven för att ha behörigheten är uppfyllda, oavsett om utfärdandet görs före, vid eller efter utgången av den giltighetstid som angavs på det återkallade körkortet.

4. Det som anges i punkten 3 andra meningen gäller dock inte om behörigheten C, CE, D eller DE har förlängts före den 19 januari 2013 och giltighetstiden för behörigheten löper ut efter utfärdandet. Körkortet ska i sådant fall förnyas första gången enligt 3 kap. 14 § andra stycket när giltighetstiden för behörigheten löper ut.

5. Ett körkort med behörigheten C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D eller DE som efter den 18 januari 2013 har lämnats i utbyte mot eller ersatt ett körkort som utfärdats i en annan stat inom EES före den 19 januari 2013 ska förnyas första gången enligt 3 kap. 14 b § fem år efter utbytet, om ursprungskörkortet hade en längre giltighetstid än fem år.

2 Förslag till lag om ändring i lagen (2001:559) om vägtrafikdefinitioner

Härigenom föreskrivs att 2 § lagen (2001:559) om vägtrafikdefinitioner ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

2 § ¹	
Beteckning	Betydelse
Lätt lastbil	En lastbil med en totalvikt av högst 3,5 ton.
Lätt motorcykel	1. En motorcykel som drivs av förbränningsmotor med en slagvolym om högst 125 kubikcentimeter och en nettoeffekt av högst 11 kilowatt. 2. En motorcykel med annan motor än förbränningsmotor som har en nettoeffekt av högst 11 kilowatt.
Lätt släpfordon	1. Ett släpfordon med en totalvikt av högst 750 kilogram. 2. Ett släpfordon med en totalvikt över 750 kilogram under förutsättning att denna inte överstiger dragfordonets tjänstevikt och att dragfordonets och släpfordonets sammanlagda totalvikt inte överstiger 3,5 ton.
Lätt terrängvagn	En terrängvagn vars tjänstevikt är högst 2 ton.
Tung lastbil	En lastbil med en totalvikt över 3,5 ton.
Tung motorcykel	En motorcykel vars motor har en slagvolym som överstiger 125 kubikcentimeter eller en nettoeffekt som överstiger 11 kilowatt.
Tung terrängvagn	En terrängvagn med en tjänstevikt över 2 ton.
Tungt släpfordon	Ett annat släpfordon än ett lätt släpfordon.

¹ Senaste lydelse 2011:913.

Föreslagen lydelse

2 §	
Beteckning	Betydelse
Lätt lastbil	En lastbil med en totalvikt av högst 3,5 ton.
Lätt motorcykel	1. En motorcykel på två eller fyra hjul a) som drivs av förbränningsmotor med en slagvolym om högst 125 kubikcentimeter, en nettoeffekt av högst 11 kilowatt och ett förhållande mellan nettoeffekt och tjänstevikt som inte överstiger 0,1 kilowatt/kilogram, b) med annan motor än förbränningsmotor som har en nettoeffekt av högst 11 kilowatt och ett förhållande mellan nettoeffekt och tjänstevikt som inte överstiger 0,1 kilowatt/kilogram. 2. En motorcykel på tre hjul med en nettoeffekt av högst 15 kilowatt.
Lätt släpfordon	1. Ett släpfordon med en totalvikt av högst 750 kilogram. 2. Ett släpfordon med en totalvikt över 750 kilogram under förutsättning att dragfordonets och släpfordonets sammanlagda totalvikt inte överstiger 3,5 ton.
Lätt terrängvagn	En terrängvagn vars tjänstevikt är högst 2 ton.
Tung lastbil	En lastbil med en totalvikt över 3,5 ton.
Tung motorcykel	1. En motorcykel på två eller fyra hjul vars motor har en slagvolym som överstiger 125 kubikcentimeter, en nettoeffekt som överstiger 11 kilowatt eller ett förhållande mellan nettoeffekt och tjänstevikt som överstiger 0,1 kilowatt/kilogram. 2. En motorcykel på tre hjul med en nettoeffekt som överstiger 15 kilowatt.
Tungt släpfordon	Ett annat släpfordon än ett lätt släpfordon.
Tung terrängvagn	En terrängvagn med en tjänstevikt över 2 ton.

Denna lag träder i kraft den 19 januari 2013.

3 Förslag till lag om ändring i lagen (2011:1580) om ändring i körkortslagen (1998:488)

Härigenom föreskrivs i fråga om körkortslagen (1998:488)

dels att 6 kap. 7 b § i dess lydelse enligt lagen (2011:1580) om ändring i nämnda lag ska utgå,

dels att 2 kap. 5 och 6 §§, 4 kap. 2 §, 6 kap. 7 §, 7 kap. 2 § samt 8 kap. 1 § i stället för deras lydelse enligt lagen (2011:1580) om ändring i nämnda lag ska ha följande lydelse,

dels att punkterna 3–5 i ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till lagen (2011:1580) om ändring i nämnda lag ska ha följande lydelse,

dels att det i ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till lagen (2011:1580) om ändring i nämnda lag ska införas tre nya punkter, 6–8, av följande lydelse.

Lydelse enligt SFS 2011:1580

2 kap.

5 §¹

Körkortsbehörighet enligt 1 § anges i körkort med följande beteckningar.

Beteckning	Körkortsbehörighet
AM	moped klass I
A1	<i>1. tvåhjulig motorcykel</i> <i>a) som drivs av förbränningsmotor med en slagvolym om högst 125 kubikcentimeter och en nettoeffekt av högst 11 kilowatt och ett förhållande mellan nettoeffekt och tjänstevikt som inte överstiger 0,1 kilowatt/kilogram, eller</i> <i>b) med annan motor än förbränningsmotor som har en nettoeffekt av högst 11 kilowatt och ett förhållande mellan nettoeffekt och tjänstevikt som inte överstiger 0,1 kilowatt/kilogram.</i> <i>2. trehjulig motorcykel med en nettoeffekt av högst 15 kilowatt.</i>
A2	<i>1. tvåhjulig motorcykel som har en nettoeffekt av högst 35 kilowatt och ett förhållande mellan nettoeffekt och tjänstevikt som inte överstiger 0,2 kilowatt/kilogram och som, om fordonets originalutförande har ändrats, har sitt ursprung i ett fordon med högst den dubbla effekten.</i> <i>2. trehjulig motorcykel som omfattas av behörighet A1.</i>

¹ Senaste lydelse 2009:189.

- A två- och trehjulig motorcykel oavsett slagvolym, effekt och förhållande mellan nettoeffekt och tjänstevikt.
- B 1. personbil med totalvikt av högst 3,5 ton och lätt lastbil samt enbart ett släpfordon som är kopplat till sådan bil *om*
a) *släpfordonets totalvikt inte överstiger 750 kilogram, eller*
b) *bilens och släpfordonets sammanlagda totalvikt inte överstiger 3,5 ton.*
2. terrängvagn
3. motorredskap klass I
4. trehjulig motorcykel
5. fyrehjulig motorcykel
- BE bil som omfattas av behörighet B och ett eller flera släpfordon som är kopplade till sådan bil, om släpfordonens sammanlagda totalvikt inte överstiger 3,5 ton.
- C1 tung lastbil med *en* totalvikt av högst 7,5 ton och personbil med totalvikt över 3,5 men inte 7,5 ton samt enbart ett lätt släpfordon som är kopplat till sådan bil.
- C1E bil som omfattas av behörighet C1 eller B och ett eller flera släpfordon som är kopplade till sådan bil om bilens och släpfordonens sammanlagda totalvikt inte överstiger 12 ton.
- C tung lastbil och personbil över 3,5 ton samt enbart ett lätt släpfordon som är kopplat till sådan bil.
- CE bil som omfattas av behörighet C samt ett eller flera släpfordon, oavsett vikt, som är kopplade till sådan bil.
- D1 buss som är försedd med högst 16 sittplatser utöver förarplatsen och vars längd inte överskrider åtta meter samt enbart ett lätt släpfordon som är kopplat till sådan buss.
- D1E buss som omfattas av behörighet D1 samt ett eller flera släpfordon, oavsett vikt, som är kopplade till sådan buss.
- D buss oavsett antal sittplatser och längd samt enbart ett lätt släpfordon som är kopplat till sådan buss.

DE buss som omfattas av behörighet D samt ett eller flera släpfordon, oavsett vikt, som är kopplade till sådan buss.

Föreslagen lydelse

2 kap.

5 §

Körkortsbehörighet enligt 1 § anges i körkort med följande beteckningar.

Beteckning	Körkortsbehörighet
AM	moped klass I
A1	<i>lätt två- eller trehjulig motorcykel</i>
A2	1. tvåhjulig motorcykel som har en nettoeffekt av högst 35 kilowatt och ett förhållande mellan nettoeffekt och tjänstevikt som inte överstiger 0,2 kilowatt/kilogram och som, om fordonets originalutförande har ändrats, har sitt ursprung i ett fordon med högst den dubbla effekten. 2. <i>lätt trehjulig motorcykel</i>
A	två- och trehjulig motorcykel oavsett slagvolym, effekt och förhållande mellan nettoeffekt och tjänstevikt.
B	1. personbil med totalvikt av högst 3,5 ton och lätt lastbil samt enbart ett <i>lätt</i> släpfordon som är kopplat till sådan bil. 2. terrängvagn 3. motorredskap klass I 4. trehjulig motorcykel 5. fyrehjulig motorcykel
BE	bil som omfattas av behörighet B och ett eller flera släpfordon som är kopplade till sådan bil, om släpfordonens sammanlagda totalvikt inte överstiger 3,5 ton.
C1	tung lastbil med totalvikt av högst 7,5 ton och personbil med totalvikt över 3,5 men inte 7,5 ton samt enbart ett lätt släpfordon som är kopplat till sådan bil.
C1E	bil som omfattas av behörighet C1 eller B och ett eller flera släpfordon som är kopplade till sådan bil om bilens och släpfordonens sammanlagda totalvikt inte överstiger 12 ton.

- C tung lastbil och personbil *med totalvikt* över 3,5 ton samt enbart ett lätt släpfordon som är kopplat till sådan bil.
- CE bil som omfattas av behörighet C samt ett eller flera släpfordon, oavsett vikt, som är kopplade till sådan bil.
- D1 buss som är försedd med högst 16 sittplatser utöver förarplatsen och vars längd inte överskrider åtta meter samt enbart ett lätt släpfordon som är kopplat till sådan buss.
- D1E buss som omfattas av behörighet D1 samt ett eller flera släpfordon, oavsett vikt, som är kopplade till sådan buss.
- D buss oavsett antal sittplatser och längd samt enbart ett lätt släpfordon som är kopplat till sådan buss.
- DE buss som omfattas av behörighet D samt ett eller flera släpfordon, oavsett vikt, som är kopplade till sådan buss.

Lydelse enligt SFS 2011:1580

Föreslagen lydelse

6 §

Behörigheterna A och B ger rätt att köra trehjulig motorcykel *med en högre nettoeffekt än 15 kilowatt* endast om körkortshavaren har fyllt 21 år.

Behörigheterna A och B ger rätt att köra *tung* trehjulig motorcykel endast om körkortshavaren har fyllt 21 år.

4 kap.

2 §²

Den som övningskör ska, om annat inte följer av 3 §, ha uppnått en ålder av

1. 14 år och 9 månader för körning med moped,
2. 15 år och 9 månader för körning med snöskoter eller terränghjulning eller med *fordon som kräver behörighet A1,*
3. 16 år för körning med personbil utan släpfordon,
4. 17 år och 6 månader för körning med
 - a) fordon som kräver behörighet A2,
 - b) andra fordon som kräver behörighet B än sådana som avses i 3 eller 7 b, eller

² Senaste lydelse 2010:799.

c) fordon som kräver utökad behörighet B,
 5. 18 år för körning med fordon som kräver behörighet BE, C1 eller C1E,

6. 19 år och 6 månader för körning med sådan tvåhjulig motorcykel som kräver behörighet A, under förutsättning att körkortshavaren har haft körkort med behörigheten A2 under minst ett år och sex månader,

7. 20 år för körning med

a) fordon som kräver behörighet C, CE, D1 eller D1E, eller
 b) trehjulig motorcykel *med en högre nettoeffekt än 15 kilowatt,* och
 och

8. 23 år för körning med

a) fordon som kräver behörighet D eller DE, a) fordon som kräver behörighet D eller DE, *eller*

b) sådan tvåhjulig motorcykel som kräver behörighet A, om körkortshavaren inte har haft körkort med behörigheten A2 under minst ett år och sex månader.

Den som övningskör för behörighet B ska vid sådan övningskörning som avses i 5 § 4 någon gång under de senaste fem åren ha genomgått en introduktionsutbildning.

6 kap.

7 §

Ett utländskt körkort som är utfärdat i en stat inom EES, Schweiz eller Japan och som gäller i Sverige ska efter ansökan bytas ut mot ett likvärdigt svenskt körkort, om innehavaren är permanent bosatt i Sverige. Om körkortet förstörts eller kommit bort ska beslut i fråga om att ersätta körkortet grundas på tillgängliga uppgifter.

Om ansökan avser utbyte vid utgången av den giltighetstid som är angiven på körkortet av ett körkort som är utfärdat i en stat inom EES, får utbyte *ske även* om körkortshavaren sedan minst sex månader studerar här.

Om ansökan avser utbyte vid utgången av den giltighetstid som är angiven på körkortet av ett körkort som är utfärdat i en stat inom EES och som omfattar någon av behörigheterna C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D eller DE, får utbyteskörkortet *endast* ge sådan behörighet om körkortshavaren i samband med ansökan har visat att de medicinska kraven för att ha sådan behörighet är uppfyllda.

Om ansökan avser utbyte vid utgången av den giltighetstid som är angiven på körkortet av ett körkort som är utfärdat i en stat inom EES, får utbyte *även göras* om körkortshavaren sedan minst sex månader studerar här.

Om ansökan avser utbyte vid utgången av den giltighetstid som är angiven på körkortet av ett körkort som är utfärdat i en stat inom EES och som omfattar någon av behörigheterna C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D eller DE, får utbyteskörkortet *ge* sådan behörighet *endast* om körkortshavaren i samband med ansökan har visat att de medicinska kraven för att ha sådan behörighet är uppfyllda.

Ett körkort som är utfärdat i Schweiz eller Japan får bytas ut endast om körkortshavaren uppfyller de personliga och medicinska krav som anges i 3 kap. 2 §.

Ett körkort som är utfärdat i Schweiz eller Japan får bytas ut *eller ersättas* endast om körkortshavaren uppfyller de personliga och medicinska krav som anges i 3 kap. 2 §.

7 kap.

2 §³

Transportstyrelsen prövar frågor om

1. medgivande enligt 2 kap. 11 § *andra stycket*,
1. *särskilt* medgivande enligt 2 kap. 11 § *andra och tredje styckena*,
2. förlängd giltighet enligt 3 kap. 12 §,
3. godkännande av handledare,
4. förnyelse av körkort,
5. villkor för innehav av körkortstillstånd och körkort,
6. körkortstillstånd,
7. körkortsingripande,
8. giltighet, utbyte eller ersättande av ett utländskt körkort, och
9. godkännande av alkoholås och återkallelse av godkännandet samt varning enligt 5 kap. 27 §.

Transportstyrelsen prövar också frågor om

1. medicinsk undersökning enligt 3 kap. 3 §,
 2. ogiltighet av körkort enligt 3 kap. 13 § första stycket 1 och 5 samt andra stycket, och
 3. undantag från ålderskrav i fråga om traktorkort enligt 3 kap. 16 § 1.
- Transportstyrelsen prövar frågor om utfärdande av körkort.

8 kap.

1 §⁴

Följande beslut får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol:

1. beslut enligt 7 kap. 2 § första och andra styckena, om inte annat följer av 2 §,
2. beslut *att inte utfärda körkort med stöd av 3 kap. 1 § första stycket 2*,
2. beslut
a) *att inte utfärda körkort med stöd av 3 kap. 1 § första stycket 2, och*
b) *att utfärda körkort utan behörighet C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D eller DE med stöd av 5 kap. 14 § andra stycket andra meningen*,
3. beslut att inte bevilja tillstånd enligt 4 kap. 9 § att bedriva introduktionsutbildning eller riskutbildning, och
4. beslut enligt 4 kap. 10 § att återkalla tillstånd att bedriva introduktionsutbildning eller riskutbildning.

³ Senaste lydelse 2010:1914.

⁴ Senaste lydelse 2009:1352.

Ett föreläggande om att ge in läkarintyg eller bevis om godkänt förarprov får överklagas endast tillsammans med det beslut varigenom ärendet avgörs.

Ett *beslut om föreläggande om att ge in läkarintyg eller bevis om godkänt förarprov* får överklagas endast tillsammans med det beslut varigenom ärendet avgörs.

1. Denna lag träder i kraft den 1 februari 2012 i fråga om 4 kap. 8 §, 5 kap. 25 a, 27 och 28 §§ samt 10 kap. 2 § och i övrigt den 19 januari 2013.

2. Bestämmelsen i 7 kap. 2 § första stycket 9 i sin nya lydelse tillämpas dock för tid från och med den 1 februari 2012.

3. *Äldre föreskrifter gäller fortfarande för en förarbehörighet som har förvärvats före den 19 januari 2013. För ett körkort som utfärdats före detta datum ska dock 3 kap. 12, 14 och 14 a §§, 7 kap. 2 § första stycket 4 och 8 kap. 2 § tillämpas i sina nya lydelse från och med den 19 januari 2013. Ett körkort med behörighet C, CE, D eller DE ska därvid förnyas första gången enligt 3 kap. 14 § andra stycket vid det ordinarie förnyelsetillfälle som enligt äldre föreskrifter skulle ha infallit närmast efter den 18 januari 2013, dock senast den 19 januari 2023.*

4. *Trots ålderskraven i 3 kap. 1 § får körkort med behörigheten A, C, CE, D eller DE utfärdas till den som tidigare innehått ett körkort med motsvarande behörighet, om det tidigare körkortet utfärdats före den 19 januari 2013. Därvid ska 2 kap. 6 § tillämpas i sin äldre lydelse.*

3. *För en körkortsbehörighet som har förvärvats före den 19 januari 2013 gäller 2 kap. 5 och 6 §§ i sina äldre lydelse samt den upphävda 2 kap. 7 §.*

4. *Ett körkort med behörighet C, CE, D eller DE som har utfärdats eller har lämnats i utbyte mot eller ersatt ett körkort som utfärdats i en annan stat inom EES före den 19 januari 2013 ska förnyas första gången enligt 3 kap. 14 § andra stycket vid det ordinarie förnyelsetillfälle som enligt äldre föreskrifter skulle ha infallit närmast efter den 18 januari 2013, men senast den 19 januari 2023. Körkortet ska dock förnyas när körkortshavaren fyller 45 år om detta inträffar innan körkortet ska förnyas enligt första meningen. Om behörigheten C, CE, D eller DE har förlängts före den 19 januari 2013 ska körkortet i stället för vad som anges i första meningen förnyas när giltighets-*

5. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för godkännande som handledare som har meddelats före den 1 februari 2012.

tiden för behörigheten löper ut.

5. För körkortsbehörighet A1 som har förvärvats före den 19 januari 2013 tillämpas inte den begränsning som följer av 2 § lagen (2001:559) om vägtrafikdefinitioner till två- eller fyrhjulig motorcykel vars motor har ett förhållande mellan nettoeffekt och tjänstevikt som inte överstiger 0,1 kilowatt/kilogram.

6. Trots ålderskraven i 3 kap. 1 § får körkort med behörigheten A, C, CE, D eller DE utfärdas till den som tidigare innehåft ett körkort med motsvarande behörighet, om det tidigare körkortet utfärdats före den 19 januari 2013. För dessa fall gäller 2 kap. 6 § i sin äldre lydelse.

7. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för sådant godkännande som handledare som har meddelats före den 1 februari 2012.

8. Vid förnyelse, utbyte eller ersättande av körkort med gemenskapskod 74, 75, 76 eller 77 som utfärdats före den 19 januari 2013 ska Transportstyrelsen i stället tillhandahålla ett körkort med behörighet C1, D1, C1E respektive D1E. Detsamma gäller vid utfärdande av körkort efter återkallelse av ett körkort med sådan gemenskapskod.